

jelzálogjog ranghelyével rendelkezve ott újabb jelzálogjogot kívánt volna alapítani, a Jt. 18. §-a értelmében nem alapíthatott volna *terhesebb* jelzálogjogot, vagyis 8000 P tőkekeret helyett 9000 P tőkekeret erejéig nem alapíthatott volna jelzálogjogot. Ha pedig ez áll az új hitelezőre, kell, hogy álljon a bekebelezett hitelezőre is.

Egyébként is a bekebelezett elsőhelyi hitelező a jelzálogjog alapításakor 8000 P hitelkeretet állapított meg, vagyis ez az összeg volt az a legnagyobb összeg, amit adósának nyújtani kívánt, — és most egyszerűen a törvény kimerítő rendelkezésének hiányában valósággal ajándékot kapna a hátrábbálló hitelezők kárára, ha most mégis 9000 pengő tőke erejéig igényelhetné kielégítést.

A Jt. 80. §-a rendelkezik a jelzálogjogok átalakításáról, de csak annak faját, és a keretbiztosítéki jelzálogjog alapjául szolgáló jogviszony megváltoztatását engedi meg, de a határozott rendeltetéssel bekebelezett összegek rendeltetési céljának megváltoztatását nem engedi s így a fenti kérelmet teljesíthetőnek ez okból sem találom.

El kell ismernem, hogy a fentebb ismertetett az az ellenérv, hogy a hátrábbálló hitelezőknek 10.000 pengőnek az első helyen álló hitelező javára való sorozásával számolnia kellett, igen hathatós érvnek látszik, azonban mégis úgy érzem, hogy a fenti kérelem megengedése a törvényhozó akaratának félreismerése és a jóhiszemű hitelélet kijátszásának elősegítése lenne.

Éppen a kérdés nehezen eldönthető volta teszi kívánatosá, hogy ebben a fontos anyagi érdekeket érintő kérdésben mielőbb határozott gyakorlat alakulna ki. *Dr. Arvay Kálmán.*

Lefoglalható-e az OTI alkalmazottak fizetése és egyéb járandósága? Ha nem jogász olvassa ezt a címet, különösen fogja találni, hogy ilyen egyszerű tételes kérdésben is jogbizonytalanság lehet. Mi jogászok jól tudjuk, hogy a legszabatosabb és legrészletesebb törvényszabályozás sem tudja a jogi kérdéseket és vitákat megszüntetni és a jogalkalmazást „egyszer-eggyé” tenni, mert hiszen minden egyes esetnek megvannak a maga sajátosságai és amint több törvényszakasz egybevetéséről van szó, már értelmezési kérdések és az értelmezés eltérő lehetőségei folytán jogi viták és vele bizonytalanság keletkezhetnek. Néha a helyes jogfejlődés érdeke lehet, hogy bizzuk a bírói gyakorlatra a helyes és a közmeggyőződésnek megfelelő jogszabály kialakulását, de amikor nem elvi jelentőségű kérdésről, hanem részleges, tételes szabályról van szó, ahol a fontos, hogy el legyen döntve akár igennel, akár nemmel, hol a szabályozásnak nem elvi, hanem tisztán normatív jelentősége van, ott a jogbizonytalansággal szemben semmi jogfejlődési

előny nem áll szemben, ott azonnali tételes jogszabályi beavatkozásra van szükség, akár törvény vagy rendelet, akár jogegységi határozat útján. Fenti kérdésben a jogbizonytalanság súlyos hitelezési magánérdekeket érint. Aki hitelez, annak előre kell tudnia, hogy milyen kielégítési alapra számíthat.

Tudvalevő, hogy a köztisztviselők fizetésének és egyéb járandóságainak lefoglalhatóságára nézve az 1908. évi XLI. t.-c. (végrehajtási novella) rendelkezéseit módosította az 1918. évi XXII. t.-c. és az 1929. évi XIV. t.-c. egyes rendelkezései. Az 1918: XXII. t.-c.-ben és az 1929: XIV. t.-c. 6. §-ában kiemelt tartási követelésekről itt nem beszélünk, mivel e követelések behajtása végett a köztisztviselők fizetésének bizonyos mérvű lefoglalása ma is lehetséges és így itt a cikk címében említett vitapont nem merült fel. Az 1918. évi XXII. t.-c. 8. §-a a törvény hatálya alá tartozó közzszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok hivatali járandóságát az előbb említett tartási jellegű követeléseken kívül meg nem engedi, épen a Pénzügyi Központ által nyújtandó kölcsönök visszafizetésének biztosítása céljából. (Nem foglalkozunk itt bizonyos átmeneti intézkedésekről a törvény hatálybalépte előtt keletkezett tartozásokra nézve.) Már most arra vonatkozólag, hogy az OTI alkalmazottak, bár fizetésüket nem az államkincstártól kapják, mégis köztisztviselők, tételes rendelkezés van. Az 1927. évi XXI. t.-c. 115. §-a kimondja, hogy az Országos Munkásbiztosító Intézet (most Országos Társadalombiztosító Intézet) alkalmazottai közhivatalnokok. Képesítésükre, jogaikra, kedvezményeikre és kötelességeikre, illetményeikre és szolgálati viszonyukra nézve az állami rendszerű fizetési osztályokba tartozó állami tisztviselőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A magasabb rangfokozatú tisztviselőket az államfő, a kisebb rangúakat a népjóléti és munkaügyi miniszter nevezi ki. Az eddigiekből az lenne kétségtelen, hogy az OTI alkalmazottak fizetése épenúgy nem foglalható le, mint más köztisztviselők fizetése. A kétség az 1918. évi XXII. t.-c. hatályának köre folytán merült fel. Mint említettük a foglalás alóli mentességet szabályozó 8. §. a „jelen törvény hatálya alá eső” alkalmazottakról beszél és az egész törvény célja a köztisztviselők tartozásainak a Pénzügyi Központ által nyújtandó kölcsön útján való rendezése. Már pedig az 1918. évi XXII. t.-c. által szabályozott kölcsönök nyújtása egyelőre az OTI alkalmazottakra ki nem terjesztett. Mivel azonban a törvény 11. §-a megadja a kormánynak a felhatalmazást, hogy a törvény rendelkezéseit más, az 1. §-ban említett köztisztviselőkre is kiterjeszthesse, ennél fogva az OTI alkalmazottak, mint köztisztviselők is az 1918. évi

XXII. t.-c. 8. §-a alá esnek, mert ez a szakasz nyilván a köztisztviselők fizetésének lefoglalhatóságára nézve általános szabályokat tartalmaz, tekintet nélkül arra, hogy már kaphatnak-e a Pénzügyintézet Központtól kölcsönt, vagy csak kiterjesztés útján fognak kaphatni. Ezt az álláspontot foglalta el a budapesti kir. törvénytörvényes fellebbezési tanácsa is. (Így 21. Pf.16.421/1931., 21. Pf. 2025/1933.) De el kell ismernünk, hogy ellenkező magyarázat is lehetséges és így a cikk elején említett okokból feltétlenül szükségesnek tartjuk e vitának jogszabály vagy elvi határozat útján való eldöntését.

Ifj. dr. Szigeti László.

A relatív szegénységi jog. A szegénységi jog szabályozásánál legelső sorban fontossággal bír az egész kérdés céljának szem előtt tartása. A jogegyenlőség elvén alapszik a szegénységi jog megadása, mert ezen elvvel homlokegyenest ellenkezne az, hogy a szegény fél el volna zárva igazsága keresésében azért, mert hiányoznak az anyagi eszközei ahhoz, hogy igazságát érvényesítse. A szegénységi jog kérdése nagy fontossággal bírt a háború előtti időkben, a Pp. megalkotásakor is, pedig a törvénykezési illetékek azon időben megközelítően sem voltak olyan súlyosak, mint ma, és e mellett nem voltak fokozatos jellegűek; ugyanazon összegű bélyeget kellett leróni a 100 aranykorona értékű beadványra, mint a millió koronásra. Eltekintve azonban ezen körülménytől, köztudomású, hogy a háború utáni esztendőkhöz a fokozatos elszegényedési processzus következményeként sokkal nagyobb réteget érint a szegénységi jog megadása, mint azelőtt. Egyrészt a horribilisen magas bélyegilletékek, másrészt a nagyfokú elszegényedés előtérbe helyezte a szegénységi jog kérdésének nagy fontosságát.

A Pp. 112. §. 1. bekezdése szerint szegénységi jogban az a fél részesíthető, akinek jövedelme nem nagyobb, mint a lakóhelyén szokásos közönséges napszám. A 112. §. 2. bekezdése azonban módot ad a bíróságnak arra, hogy saját belátása szerint döntse el azt a kérdést, vajjon a per tárgyának értékéhez képest szükséges bélyegeket és egyéb kiadásokat a peres fél meg tudja-e fizetni, és így részére a szegénységi jog megadás-e vagy sem (relatív szegénységi jog). A Pp. ezen szabálya elvileg ideálisan szolgálta volna a jogegyenlőség elvét, mert hiszen a szegénység relatív dolog. Aki az életet ismeri, jól tudja, hogy lehet valaki elég jómódu ahhoz, hogy a saját és hozzátartozóinak szükséges tartása sérelme nélkül valamelyes csekély értékű per költségeit viselhesse, de rögtön felbillen az egyensúly, hogy ha egy nagyértékű pert kellene viselnie. Ilyenkor inkább lemond igazságának kereséséről és átengedi a voltaképpen őt illető anyagi javakat a jogtalan vagyon élvezőjének. Ez az állapot odavezet, hogy a perek vagy csak a napszám jövede-